NECİP FAZIL KISAKÜREK "SOSYALİZM, KOMÜNİZM VE İNSANLIK" İSİMLİ ESERİNDEN

KADER BİLMECESİ

Dinde kader sadece bir itikat işidir; bir amel ve hareket mevzuu değil... Yani **"Kader böyle imiş"** diye hiç bir fert fîilinin sorumluluğundan kurtulamaz veya hareketsizliğini mâzur gösteremez. Kader gizlidir, hükmü ancak vakıadan sonra bellidir ve hiç bir işde peşin kaide teşkil etmek mevkiinde değildir. Hiç bir hastalık, kaderinde ölüm veya şifa vardiye tedâviden uzak tutulamayacağı gibi, hiç bir sermaye, nasibindeki büyümek veya sıfıra inmek ihtimallerine göre faaliyetten alıkonulamaz. Bazı İçtimaî ve iktisadı hadiselerin de kadere nispeti, menfi misallerde onlara aynen tahammül etmek, müspet misâllerde ise muhafazalarına çalışmak şeklinde tecelli edemez. Gerçek dinde kader telâkkisi budur ve her şey kulun irâdesi yoluyla İlâhî takdire bağlıdır. Topyekûn hamle ve teşebbüslerde ise kader mülâhazası diye bir kaygı ve hesaba yer yoktur.

Bu ölçüyü başa aldıktan sonra kaydedelim ki, insan iş ve emeğinin kıymet tecellilerinde ve rızk taksiminde kader bilmecesi, mümin ruhlarda, zâhir plânlarının çok üstünde ve derinlerde olan İlâhî hikmet ve adalete sığınmayı ve her şeyi ona havale etmeği zarurî kılıcı bir teselli menbaıdır. **Deniz kenarında simidini kemiren bir yavrunun suya düşürdüğü susam tanesi, elbette ki, milyonlarca balık arasında yalnız biri tarafından yutulur ve bu hal, namütenahi muğlak İlâhî muhasebenin mutlaka hususî bir kaydını belirtir.** Bu vaziyette, insana ait hamle ve teşebbüs dehâsını aslâ köreltmeksizin ve her türlü adaletsizliği giderme yolundan dönmeksizin, her şeyi İlâhî murada bağlamakta ve ona rıza göstermekte, rahatlatıcı bir itminan payı vardır.

Deli Roma İmparatoru (**Kaligüla**) atına altın yaldızlı arpa yedirir ve bu yüzden öldürürken, bir buğday tanesi bulamamaktan ölen ilk ve gerçek Hristiyanların nasibi, Allah'ın sır defterindedir ve bu işin kaba akıl plânında **"niçin"** ve **"nasıl"**ı yoktur.

Hazret-i Ali, bir şiirinde, bu sırrı ne derin ifadelendirir:

"Bazen devesini yormayan mal kazanır da didinip çırpınanın elleri boş kalır."

Hamle ve teşebbüs daima elde olarak, kader bilmecesinde kanaat sırrı, kanaat sırrında da kendi kendine yetme saadeti vardır. (s.23-24)

*****

Vücut hikmeti = mülkiyet hakkı...

Zamanın, ehramları bile kurşun kalem gibi yonttuğu ve her şeyin dipsiz bir adem uçurumuna doğru kaydığı bu fanî âlemde insanın baş meselesi ve bütün (efor)unun tek merkezi, ölümsüzlük çabası diye gösterilebilir. Böyle olunca, yeryüzünde devamını ancak çocuklarında sağlayabilen insan, onlarla ilk verimini ve bütün mülkiyet haklarının başı olan ilk mâlikiyet prensibini tespit etmiş olur. İşin ötesi, artık ferdin bin bir hedefe karşı bin bir hamleyle elde edeceği verimlerde ve bu verimlerle ulaşacağı çeşitli malikiyetlerde... İnsan, çocuğunda olduğu gibi, verimini ve eserini şahsî mülkiyet çerçevesinde seyretmeğe muhtaç olduğu için, mülkiyete bir nevi varlık şahadetnamesi gözüyle bakar ve bu yüzdendir ki, malı canın yongası bilir.

Ferdi şahsî mülkiyetinden ayırmak, onu eserinden, dolayısıyla var olma imtiyazından koparıp atmak demektir ki, yok etmek ve toplum manivelâsında istinat noktasını kaldırmak mânasına gelir; ve aydınlık ararken topyekûn karanlığa varmakta karar kılar.

Ferdî mülkiyetlerin nispetsizliklerini imkân dairesinde düzeltmek ve aralarındaki çatışmayı önlemekten ibaret olan dâva, mülkiyetin kaldırılmasıyla, hastalık arazını gidermeği ölümde bulmaktan ileriye geçemez ve âlemde hiç bir mezhep **ferdî mülkiyet**teki dinlerce teyidli aziz vasfı gölgeleyici bir mânâ getiremez.

"Hastalığın arazını gidermeği ölümde aramak", yani şifayı ölümde bulmak şeklindeki teşhisimiz, yeri geldikçe tekrarlanacaktır.

Dinlerin, başta can olmak üzere her türlü mülkiyetten vazgeçmeğe ve her fedakârlığı göstermeğe davet edici emirleri, mülkiyeti ferde bahşettikten sonra vâki olan ahlâki bir telkindir; bu bakımdan yine mülkiyet esasına dayanmakta, **"malını ver!"** demekle kişiye mal sahipliği hakkını tanımakta, böylece kişiden sahip olmadığı bir şeyi istememekte, yani ferdlerin mülkiyet hakkından mahrum bulundukları bir cemiyet prensibine tam zıt noktayı tutmaktadır.

Ferdi kendi öz iradesinde serbest bırakan ve asla cebre yanaşmayan, tamamıyla ahlâkî bir prensip...

Günümüzde bazı yarım adamların **"Hıristiyan sosyalizminden bozma "İslâm sosyalizmi"** klişesi altında bir cereyanı körüklemeğe çalıştıklarına şahidiz.

Bunlar, büyük sahâbîlerden Ebu Zer hazretlerinin halife Hazret-i Osman'a baş vurup:

"- NİÇİN ZENGİNLERİN MALINI ALIP FAKİRLERE DAĞITMIYORSUN?"

Demesini esas tutuyorlar ve bu noktadan bir sahabî içtihadına sığınıp, **İslâm'da ferd mülkiyetleri**ne el koyma imkân ve cevazı bulunduğunu iddiaya kalkışıyorlar.

Böyleleri Müslüman değil, yalnız sosyalisttir ve Müslümanlığı sosyalizm lokomotifine takılacak bir vagon mâhiyetinde görmektedir.

Nitekim sadece taşkın bir takva ve fedakârlık vecdi içinde bu teklifi yapan Ebu Zer hazretlerine, ince ve derin Hazret-i Osman'ın verdiği cevabı bilmemezlikten geliyorlar:

"BEN, ALLAHIN RESULÜNDEN GÖRMEDİĞİM BİR ŞEYİ YAPAMAM! VERMEK İSTEYEN GÖNÜL RIZASIYLA VERİR!"

Ferdî mülkiyet hakkı azizdir, insanın suratı kadar tabiîdir; ve iptali, insanların suratlarını battal edip yerine kemiyet numaraları taşıyan maskeler takmak derecesinde oluşa aykırıdır. (s.29-30)

****

İLK ALDATICI SESLER (Rönesans)

Beşer, milyonlarca yıllık hayatında bu eski "psikoloji"ye fikir süsü veren davranışı, (Rönesans) sıralarına kadar idrâk etmemiştir. Milâttan 4 asır önce Eflâtun, özlediği cemiyette para ve kazanç ölçülerini kuşatan birtakım adalet tasavvurlarına yer yermişse de, bunlar hep onun getirdiği idealizm planındadır ve ne ezilen bir sınıfın ıstırabına, ne de mücerret manada iş ve emek denkleşmesi gibi umumî bir tesviyelenme esasına bağlıdır. Eflâtunun cemiyetinde iş ve emek, baremini büyük fikir adamlarının takdirinde bulan bir keyfiyettir, (ide) emrindedir ve kendi başına müstakil bir kıymet etmekten uzaktır.

(Rönesans)a doğru ve (Rönesans) içinde, hiç bir sistem belirtmese de ana zemini hatırlatıcı üç sese rastlıyoruz.

Biri, Osmanlı devletinin ilk devresindeki Şeyh Bedrettin Simavî (Simavna kadısı Bedrettin), öbürleri de 16 ve 17 nci asırlar arası (**Rönesans**) fikircilerinden (**Tomas Moros**) ve (**Kampanella**)...

Nazım Hikmet'in, hakkında bir destan yazarak ilk komünist diye gösterdiği **"Vâridat"** isimli eserin sahibi Şeyh Bedrettin, din büyükleri gözünde dalâlette bir insandır ve muhakeme edilirken

"Kendi kendin biç" diyen şeriat hâkimine **"Benim cezam idamdır"** cevabını vermiş ve öz hükmüyle başını kılıca teslim etmiştir. Şeyh Bedrettin'in dünyası, İslâm ölçülerine tamamıyla aykırı şekilde; herkesin rast geldiği kapıyı çalarak o evin gıda maddelerine, malına hattâ kadınına kadar el uzatmayı mubah gören behimî (hayvanca) bir hayalden ibarettir ve aynı hayvani psikolojiden başka dayanılan hiç bir fikir mesnedine mâlik değildir, fakat cemiyetlerin birtakım iç illetlerini sömürmek ve bazı uzak benzerliklerini alet diye kullanmaktan başka sanatı olmayan komünizm, fare kılı ile fil kılı arasındaki ayniyeti, fare ile filin aynı şey olduğu gözbağlığınâ kadar götürürve Şeyh Bedrettini ilk komünist olarak gösterir.

İkinci andırıcı ses, 16 ncı asır (Tomas Moros)un...

Arkasından (Rönesans)ın büyük (skolastik) düşmanlarından (Kampanella) geliyor. Macera dolu hayatının 27 yılını hapiste geçiren bu adam **"Güneş Devleti"** isimli eserinde, insanları aynı tevâzün ve tesâvi çizgisi üzerinde hayal ettiği bir çevre ve (metropolis) içinde toplayarak (Tomas Moros) ile beraber komünizmden ilk işaretçi mevkiine Fakat eseri ve fikirleri büyük bir iz bırakmamış, olmaktan ileriye geçememiş ve (Rönesans) gibi aklın kiliseden intikamı diye anlatabilecek bir Harekette onu omuzlayanlardan biri olmadan ayrı bir sistem getirememiştir. (Tomas Moros) ise, eserinin ismiyle, bir ütöpyacı...

Neticede, tarih öncesi ve sonrası insan hayatında topluma hâkimidâre ölçüsü, 18 inci asra kadar (mono arhiya-tek tek fert hakimiyeti) çevresinden tam manasıyla dışarıya çıkamadığı hususiyle Ortaçağ boyunca kral ve hükümdar mefhumu, aksi düşünülemez ve katlanılması mecburî bir tegallüp vakıası ifade ettiği için ferdin bütün meselesi kendini ve kendini, ve hürriyetini kurtarmaktan ibaret

kalmış ve ancak ondan sonra gelmesi kabil fertler-arası adalet dâvasına 19 uncu asra kadar yol açılmamıştır. Bütün malı ve mülkiyle sultanî hâkimiyet örneklerine ait ferd, birbirine karşı dava sahibi olmak için evvelâ serbestliğe kavuşmayı beklemiş; ve nihayet cemiyet tezatlarını fark etmeğe müsait zemini, Büyük Fransa İnkılabı'nın her an yeni bir şey getiren hızlı seyri içinde ve 19 uncu Asır başlarında bulmuştur. .

(Rönesans)ın getirdiği serbest fikir ikilini içinde "Ansiklopediciler" diye anılan 18 inci Asır Fransız mütefekkirleri (Didero, Volter, Monteskiyö, Russo, Dalamber), göz önünde maddî ve mânevi şekilleriyle ve kendilerince bütün bir bir dünya ve âlem panoraması çizerlerken, Fransız İnkilâbı'na basamak olan insan hak ve hürriyetlerinin ötesinde iş ve emek kıymetlerindeki eşitsizlik ve dengesizlik diye bir tasaya düşmemişler; aksine;, bütün fikir cehtlerini iki koldan **"halk idaresi-demokratos"** veya **"fert hürriyetî-liberalis"** üzerinde mihraklaştırmışlardır. (s.36-39)

****

İLK DEVREDE SOSYALİZMİN SONU

Belirttiğimiz şekilde sosyalizm tereddiye doğru giderken, davaların oluşla olmayış buhranını yaşadığı demlerde peydahlanan tiplerden biri meydana çıkar. Bu, Fransız (Prudon)...

"Mülkiyet nedir?" sualine **"Mülkiyet hırsızlıktır!"** cevabını veren ve esasta sosyalist veya komünist olmasında hiç bir mani bulunmayan, bu, tezatlara boğulmuş tip, her iki tarafta da dâvanın inkişaf şeklini kabul etmemekte, hatanın kökte olduğunu unutarak gövdeye ve dallara saldırmakta ve ağaca kendisince yeni bir şekil aramaktadır.

Şöyle konuşuyor:

"- (Sensimon)cular gelip geçmiş bir kâfile... (Furye) gülünç... Komünistlerde taaffün merkezi..."

Ve devam ediyor:

"Sosyalizm hiç bir şey değildir, hiç bir şey olamamıştır ve hiç bir şey olamayacaktır!"

Böyleyken (Prudon), düşmanı olduğu ve hırsızlık saydığı mülkiyetin ne olduğunu tarife çalışıyor:

"- Çalışılmadan elde edilen kıymet ve nimet: Fâiz, prim, komisyon, irâd, iskonto, monopol vesaire..."

O devrede (Prudon)un **"hava parası"**ndan henüz haberi yoktur.

(Prudon), bünyeye ters gitmenin değil, onu içinde düzeltmenin fıkircisidir ve onca esas olan, hürriyettir.

Müspet bir dayanağı ve mektebi olmayan bu adam da, hürriyetle beraber yer vermeğe mecbur olduğu ferdiyet icaplarından gafil ve bu noktada en büyük tezadını yaşamaktadır: Hür olan ve başını madde üstü bir inanışa bağlamayan ferd, elbette ki (liberalist) anlayışınca her şeyden evvel mülkiyet hakkına muhtaç olacak, ayrıca öz menfaati yolunda her kombinezonu düşünecek, muhâtabı olan öbür ferde belki cebretmemek şartıyla her istismâra başvuracak, hususiyle kendisini cemiyette fâni görmenin hiç bir rejimine yanaşmayacaktır.

BAŞIBOŞ HÜRRİYET PRENSİBİ İLE MÜLKİYETİ İLGA FİKRİNİ BARIŞTIRMAYA YELTENMEK, KUTUPLARDA HURMA AĞACI, ÜSTÜVA HATTI ÜZERİNDE DE KUTUP AYISI YETİŞTİRMEĞE DAVRANMAKTAN DAHA GÜLÜNÇTÜR.

(Prudon), sosyalizmin ilk devredeki başarısız sonunu mühürleyen bir (dekadans) ihtarcısı olmuştur. (s.47-48)

****

ÜÇ AYAKLI SEHPA

Komünizm, bir ayağı (Marks), bir ayağı (Engels) ve bir ayağı (Lenin)den ibâret üçayaklı bir sehpadır.

<u>(Marks)la beraber (Engels), kendi mücerret hakikatlerini filozof (Hegel)i tahrif ederek temelleştirirler; (Marks) bu mücerret dünyayı İçtimaî ve İktisadî tatbik yollarında planlaştırır; (Lenin) ise, aynı dünyanın, deli vecdi içinde, aksiyoncu olarak meydana çıkar, ihtilâlini yapar ve devletini kurar.</u>

İnsanlığın idam sehpasına benzeyen bu üçayaklı çatıda, dili bir karış dışarıya vurmuş, gözleri fırlamış ve suratı kireçten daha beyaz bir renk bağlamış bir (martir - mazlum) sallanmaktadır.

İnsan...

Tasavvufta, Allah'ın mutlak varlığına nispetle "mâsivâ" dedikleri dış âleme atfedilen gölge vücudun, aynen tersiyle, ruha ve onun müesseselerine, yani Allah'a isnat edilmesi; mutlak varlığın da maddeye ve onun hareketlerine, yani puta bağlanması...

Yüzde yüz aksine döndürülmüş (mistik); tam tepetaklak edilmiş hakikat...

İdam sehpasındaki (martir)in de göğsünde, aynen kendi kelimeleriyle şu yafta vardır:

"- Bütün manevî değerler, baskı altında kabul ettirilmiş ve semerelendirilmiş birer vehimden ibârettir ve Allah yoktur!!!"

Dikkat buyurunuz: (Marks) Yahudi'dir. Böyleyken yine gizli bir Yahudi tıynetiyle Yahudiliğe çatmış, Yahudiliği para ve sermaye çıfıtı diye göstermiş ve neticede Yahudi'nin yaptığını Yahudi'ye yıktıran, sonra da bu yıkıcılığı yıkma vazifesini yine Yahudi'ye veren hilkat cilvesini, farkında olmadan ortaya koymuştur.

KAPİTALİZMİ KURAN YAHUDİ (BİNBİR MİSAL), ONU YIKMAYA SAVAŞAN YİNE YAHUDİ (KARL MARKS), KOMÜNİZME EN YIKICI DARBEYİ VURAN DA TEKRAR YAHUDİ (HANRİ BERGSON)...

Demek ki Yahudi, nerede bir teşekkül, billurlaşma, oluş vahdeti görürse onu yıkmaya memur, mücerret tahrip dehâsı... Bu nokta, (Kari Marks) ve komünist ihtilâlindeki birçok Yahudi'yi ve daha nicelerini içine alan, dikkate lâyık bir teşhisi belirtir.

(**Marks)ın dostlarından bir Yahudi, başka bir Yahudi'ye, bir Yahudi mütefekkirine mektup yazıyor, kendisi gibi Yahudi (Karl Marks) için diyor ki:**

"ZAMANIMIZIN EN BÜYÜK VE EN GERÇEK FİLOZOFU, DOKTOR (MARKS)... BENİM PUTUMUN ADI BUDUR! HENÜZ ÇOK GENÇ BİR ADAM... ORTAÇAĞ POLİTİKASINA VE DİNE, SON, CAN ALICI DARBEYİ BU ADAM İNDİRECEK!.."

İşte bu adamla o adam... (Marks) ve (Engels)... Henüz (Lenin)e vakit var...

(Engels) sosyalizmden komünizme doğru çizgiyi uzatan **"Alman Kollektivizmi"** nin de kurucularından biri... (Marks) ise çizgiyi komünizmde düğümleyen en keskin hamlenin ve tamamlayıcı tahlil ve terkip örgüsünün sahibi... El ele veriyorlar ve kaydettiğimiz gibi, dâvalarının mâdenini (Hegel) materyalizminin ateşinde kızdırıp (**Materyalizm Historik**) buzunda soğuttuktan sonra, şekil şekil billûrlaşmış olarak meydana çıkarıyorlar. Artık onlar, 1847 de bütün kalıbı dökülmüş olan nazari **"Komünist Birliği"**nin direkleridir. **"Komünist Beyannâmesi"** nden sonra her taraftan kovuldukları için nihayet Belçika'ya sığınmışlar, derken oradan da kovulmuşlardır. Sağda ve solda, serseri, fakat batıl dâvalarına tam sadık bir hayat.

(Marks) ve (Engels) çiftinde kendi batıllarına inanış, dâvalarına sadakat ve samimiyet inkâr edilemez. Bu hususiliği, daha keskin olarak (Lenin)de göreceğiz.

ZAMAN BOYUNCA

Asıl (Lenin) ve arkadaşlarının elinde bombalaşacak ve hadiseler plânını gümbürdetecek olan komünizm, (Enternasyonal) hareketine rağmen nazariye çerçevesinden dışarıya çıkmadı, her yerde polis mevzuu bir hadise olarak kaldı, hattâ söner gibi oldu. Biraz evvelki tâbirimizde komünizm onbaşılarının koğuşu olan **(ENTERNASYONAL) 1872 DE AMERİKA'YA "NAKL-İ HÂNE"** etti. Fakat cansız ve küçük bir kulübe kadrosu... 1886'ya doğru büsbütün pörsüyüş ve sönüş...

1883 yılında (Marks) sefalet ve mahrumiyet içinde öldü.

(Engels) artık tek başına kalmış, (Marks)ın eserlerini derlemekle meşgul... (Enternasyonal)de fiili rolü yok... Zaten orta yerde ciddi bir ifade sahibi olan ve hacim belirten, kol kol sosyalizm hareketleri... Mesnetsizliğine rağmen bazı zümrelerin, kendi dayanaklarına oturttukları ve ona göre benimsedikleri sosyalizm yeniden ele alınmakta... Komünizm gayet tehlikeli bir fantezi sayılıyor, bir gün devletleşme ihtimâlini asla vaadetmiyor ve kimseden yüz bulmuyor.

Nihayet 20'nci Asra beş yıl kala (Engels) isimli ikinci adam da öldü. Ve uykuya yatan dâva, kendisini 22 yıl aradan sonra tekmeyle uyandıracak ve bütün insanlığı (mitolojik) bir canavar gibi yutması için geliştirecek adama kaldı.

İkinci (Enternasyonal) 1904'de Amsterdam'da ve aktif politika dışı, korkak bir nazariye plânında, Üçüncüsü de, Rus Komünist İhtilâlinden sonra (1921) de Moskova'da ve bütün cihana meydan okuyucu, çığlıklı bir politika zemininde... Bir de, 1922-23'de Berlin'de Üçüncü (Enternasyonale aykırı

madde, ikisi ortası muvâzaacıların tertiplediği Dördüncü (Enternasyonal) var... (s.63-67)

DİYALEKTİK (Cedel)

Diyalektik,[1] fikrin kendisi değil, bina edilişi, cümle ve kelimeler içi mimarisi...
Her mezhebin bir diyalektiği vardır.
Onlardaki, işte bütün bu dâvaların, kalbur gibi üzerinde elendiği hilekâr, sahtekâr, dolandırıcı bir diyalektik...
(Hegel)den aparılma, punduna getirici, yutturucu, şaşırtıcı, apıştırıcı tarihî materyalizm diyalektiği...
Her şeyi kel ve keleş kemiyet çerçevesinde ele alıp, her şeye eski, geri, kokmuş, pörsümüş yaftasını takan o dar, o tek sesli, o vahşi diyalektik...
Bandrollü hakikatler hokkabazlığı; asılsız kıymet hükümleri reçeteciliği...
İstanbul'da Büyük Postane önünde leke, sabunu satan işportacıların kolay ve ucuz belâgati...
Eski Yunan'ın sofistlerine eş, bütün ulvî gerçekleri el çabukluğuna getirip bastırmaya memur, Yirminci Asır küfür yobazlığı talâkati...
Komünizmi olanca fikriyat, kitabiyat ve kelâmiyâtiyle önünüzden geçit resmi yapmaya davet edecek olursanız yukarıdaki hükümlerden başka bir kanaate varamazsınız. Bu teşhis, hususiyle, komünizmin, tatbikat sahasına girişinden sonraki tecellilere aittir.
İşte, hem nazariye, hem ameliye plânında gördüğümüz ve en mahrem çizgileriyle tespitine çalıştığımız komünizm!.. Özü de şu kadar:
"- Allah yok, din yok, ruh yok, vatan ve millet mefkûresi yok, ruhçu ahlâk yok, felsefe ve tarih yok, anane ve terbiye yok, aileye bağlı çocuk yok, ferdî mülkiyet ve tasarruf hakkı yok; yok, yok, yokluk tasavvuru bile yok!...
Ne ıstırapsız dünya!... (s.82-83)

---

[1] **Diyalektik:** isim Fransızca **dialectique:** Gerçekliği ve onun çelişmelerini incelemeye yarayan ve bu çelişmeleri aşmaya yarayan yolları aramayı öngören akıl yürütme yöntemi, eytişim.

Diyalektik kavramı, başlangıçta tartışma sanatı, ya da çelişkili yollardan muhataplarını ikna etme sanatı anlamına gelmektedir. Karşıtlıkları kullanarak gerçekleştirilen akıl yürütme biçimidir, diyalektik ve Sokratik yöntem, tartışma ve düşünme sanatı olarak diyalektiğin Antik Çağ'daki en yetkin halidir. Değişimin ve hareketin sürekliliği düşüncesi bu aşamada diyalektik olarak ifade edilmiştir. Bir fikirden ya da ilkeden içerdiği olumlu ve olumsuz bütün düşünceleri çıkarma yöntemine diyalektik denilmekteydi.